

Vejledning om dumpning af optaget havbundsmateriale - klapning

Vejledning nr. 9607 af 1. oktober 2005

Vejledning fra Miljøstyrelsen

Dumpning af optaget havbundsmateriale – klapning

Miljøstyrelsen
oktober 2005

1. Indledning

Oprensning af havne og sejlrender er en nødvendig foranstaltning for søtransporten og for driften af havnene. Dumpning i havet af det optagne havbundsmateriale, dvs. bortskaffelse i havet fra et skib, er en almindeligt anvendt bortskaffelsesmetode for sådant havbundsmateriale. Dette kaldes normalt klapning. Klapning er reguleret som en aktivitet, der forudsætter en myndighedstilladelse og i forbindelse hermed indgår - som i mange andre miløsager - et skøn.

Lov nr. 476 af 30. juni 1993 om beskyttelse af havmiljøet (havmiljøloven) og bekendtgørelse nr. 975 af 19. december 1986 om dumpning af optaget havbundsmateriale (klapning), i det flg. kaldet klapbekendtgørelsen fastlægger nogle rammer for tilladelsesordningen og for det skøn, der skal udøves.

De relevante dele af havmiljøloven er anført i bilag 1.

Kortbilaget til klap-bekendtgørelsen (bekendtgørelsens bilag 3) er anført i bilag 2.

Klapbekendtgørelsen er udstedt i medfør af lov nr. 130 af 9. april 1980 om beskyttelse af havmiljøet. Denne lov er ophævet og pr. 1. april 1994 erstattet af havmiljøloven fra 1993.

Af havmiljølovens § 65 fremgår imidlertid, at regler udstedt i medfør af den nu ophævede lov bevarer deres gyldighed indtil de afløses af andre regler fastsat i henhold til gældende lov.

I forhold til klapbekendtgørelsen har havmiljøloven indført yderligere krav til behandling af en ansøgning, samt udvidet listen over forurenende stoffer. Disse regler supplerer reglerne i klapbekendtgørelsen. Gældende ret på området bestemmes derfor af havmiljøloven, samt af klapbekendtgørelsen.

Denne vejledning, der henvender sig til alle, der beskæftiger sig med klapning, uddyber og forklarer rækkevidden af disse rammer og udgør grundlaget for en ensartet behandling af klapsagerne. De i vejledningen anførte aktionsniveauer (afsnit 4.3) er fastsat ud fra miljømæssige og økonomiske betragtninger som en hjælp og vejledning til amtsrådene i disses bedømmelse af ansøgninger om klapning.

Vejledningen er derimod ikke en »facitliste«. Der skal i hver enkelt sag foretages en konkret afvejning af en række forskellige hensyn, herunder havmiljø og økonomi.

De vurderingsmetoder og indfaldsvinkler, der er angivet i vejledningen, er - så langt det er muligt i skønsmæssige afgørelser - fastlagt således, at der overordnet er taget hensyn til, dels omfanget af de miljømæssige omkostninger, der påføres søtransport og havnedrift, dels påvirkningen af miljøet.

Miljøstyrelsen skal understrege, at forureningen af havbundsmateriale bedst reguleres ved kilden. Som eksempel kan nævnes den i 2001 under IMO (FN's søfartsorganisation) vedtagne »antifoulings«-konvention om forbud mod brug af TBT-holdige antibegroningsmidler på større skibe, samt tilsvarende forbud for lystbåde, og reguleringen af brugen af kobber til samme formål på lystbåde, jf. afsnit 2.2. International regulering.

Denne vejledning tager udgangspunkt i landets gældende administrative struktur, og behandler således ikke situationen efter, at kommunalreformen pr. 1. januar 2007 er trådt i kraft, hvor staten overtager amtsrådets opgaver mht. tilladelser til klapning, ligesom klagereglerne ændres. Vejledningen vil derfor blive revideret i slutningen af 2006.

Det skal desuden understreges, at vejledningen udelukkende omhandler klapning af havbundsmateriale, samt kystnær nyttiggørelse. Den beskæftiger sig ikke med deponering på land og genanvendelse på land af havbundsmateriale.

2. Lovgrundlag - International regulering

2.1. Lovgrundlag

I medfør af havmiljølovens § 25, stk. 1 er der et totalt forbud mod dumpning af stoffer eller materialer, bortset fra optaget havbundsmateriale.

Klapning defineres i klapbekendtgørelsens § 1 som dumpning af optaget havbundsmateriale, eksempelvis fra uddybning, oprensning og havnebygningsarbejder, samt kabel- og rørledningsarbejder på havbunden.

Kompetencen til at behandle sager om klapning af optaget havbundsmateriale er tillagt amtsrådet (i Københavns kommune, kommunalbestyrelsen og i Bornholms Regionskommune, regionsrådet), der samtidig er tilsynsførende myndighed.

Bilag 1 til havmiljøloven indeholder en beskrivelse af de forhold, der skal vurderes ved behandling af en ansøgning om tilladelse til klapning ifølge lovens § 26, stk. 2.

Det er i havmiljøloven anført, at der kun må gives tilladelse til klapning, hvis stofferne i lovens bilag 2 findes i »uvæsentlige mængder og koncentrationer« (§ 26, stk. 3). Begreberne stammer fra havkonventionerne, jf. afsnit 2.2.

Tilladelse til dumpning af havbundsmateriale i områder, der er udpeget som beskyttelsesområde efter EF-fuglebeskyttelsesdirektivet (79/409/EØF), eller EF-habitatdirektivet (92/43/EØF) eller et område med en vanddybde på under 6 meter kræver ifølge § 26, stk. 5 i havmiljøloven samtykke fra miljøministeren. Denne beføjelse er delegeret til Skov- og Naturstyrelsen.

For klapninger i Østersøen uden for dansk søterritorium (op til 12 sømil fra basislinien) skal den i medfør af konventionen til beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet (HELCOM) nedsatte kommission høres, inden der gives tilladelse til dumpning af optaget havbundsmateriale jf. havmiljølovens § 25, stk. 6. Høringen forestås af Miljøstyrelsen.

Tilladelse til dumpning af havbundsmateriale skal være tidsbegrænset. En tilladelse kan maksimalt gælde i fem år.

2.2. International regulering

Havmiljølovens generelle forbud mod dumpning uden tilladelse er en gennemførsel af konventionen om forhindring af havforurening ved dumpning af affald og andre stoffer (Londonkonventionen), samt HELCOM og konventionen til beskyttelse af havmiljøet i det Nordøstatlantiske havområde (OSPAR).

Der er under de tre havkonventioner udarbejdet bestemmelser og retningslinier for dumpning af optaget havbundsmateriale. Disse indgår i havmiljøloven og klappbekendtgørelsen og denne vejledning følger disse retningslinier.

Londonkonventionens retningslinier fremgår af »Specific guidelines for assessment of dredged material«, og kan findes på hjemmesiden (www.londonconvention.org); OSPAR's tilsvarende retningslinier fremgår af www.ospar.org; mens HELCOM's regler fremgår af rekommandation 13/1 fra 1992, der kan findes på konventionens hjemmeside (www.helcom.fi).

Efter klappbekendtgørelsen kan klapning gennemføres i territorialfarvandet. Det indre territorialfarvand udgøres af de havområder, som ligger inden for basislinierne. Udstrækningen af det ydre territorialfarvand er som hovedregel 12 sømil fra basislinierne - eller fra kysten, hvor der ikke er trukket basislinier, jf. dog Udenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 242 af 21. april 1999 om afgrænsning af Danmarks søterritorium, som ændret ved bekendtgørelse nr. 680 af 18. juli 2003. I internationale stræder er amternes »klapgrænse« dog fastsat til 1 sømil, jf. klappbekendtgørelsens bilag 3. Storebælt, Lillebælt og Øresund er internationale stræder.

Basislinier kan efter særlige folkeretlige regler trækkes mellem fremspring på kysten, over fjord- og bugtmundinger og mellem øer ud for den egentlige kyst. Kort- og Matrikelstyrelsen har udgivet et kort over territorialfarvandet.

Udover havmiljølovens bestemmelser om regulering af klapning er der en række forhold i andre internationale forpligtelser m.v., der vedrører beskyttelse af vilde planter og dyr og deres levesteder, der er relevante. Det drejer sig om EF-fuglebeskyttelsesdirektivet, EF-habitatdirektivet og Ramsarkonventionen. Som led i de internationale forpligtelser, der følger heraf, har Danmark udpeget en række særlige beskyttelsesområder. Det drejer sig om 113 EF-fuglebeskyttelsesområder og 254 habitat-områder, der tilsammen dækker et areal på 16.638 km², heraf 13.047 km² marint areal.

I medfør af Ramsarkonventionen har Danmark udpeget 27 Ramsarområder med et samlet areal på 7.383 km², heraf 5.981 km² marint areal. Alle Ramsarområderne er beliggende inden for EF-fuglebeskyttelsesområder.

Direktiverne og Ramsar-konventionen er implementeret ved Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 477 af 7. juni 2003 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder (habitat-bekendtgørelsen).

EU har ikke specifikke regler om klappning. Dog vil effekterne af klappning være omfattet af EU's vandramme-direktiv (2000/60), der i Danmark er implementeret ved miljømålsloven (lov nr. 1150 af 17. december 2003 om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder).

Som oplyst i indledningen findes der international regulering ang. skibenes brug af TBT i antibegroningsmidler:

I IMO blev der i efteråret 2001 undertegnet en konvention om brugen af TBT i antibegroningsmidler, den såkaldte AFS-konvention (Anti-Fouling System). Efter AFS-konventionen må der ikke påsmøres TBT-holdig antibegroningsmaling fra 1. januar 2003. Fra 1. januar 2008 må skibe ikke sejle med aktiv TBT maling. Ikrafttrædelse afventer dog, at et tilstrækkeligt antal lande, repræsenterende en vis del af verdensskibstonnagen, ratificerer konventionen. P.t har kun et begrænset antal lande ratificeret. Danmark ratificerede konventionen i december 2002.

EU har implementeret konventionen for EU-landene gennem EU-forordning 782/03 af 14. april 2003, der således forbyder påsmøring på EU-skibe fra 1. juli 2003, og forekomst af aktiv TBT-holdig maling på EU-skibene efter 1. januar 2008. Ifølge forordningen skal det pr. 1. januar 2007 overvejes, hvilken regulering, der skal vælges for ikke-EU-skibe i EU-landes farvande, såfremt AFS-konventionen ikke er trådt i kraft på dette tidspunkt.

3. Ansøgning - Administration

Ved behandling af klapsager skelner man mellem to typer havbundsmateriale: Oprensningsmateriale der fremkommer, når havbunden oprenses for aflejret materiale, til opnåelse af en tidligere eksisterende og offentliggjort vanddybde, og uddybningsmateriale der fremkommer, når der foretages en forøgelse af en offentliggjort vanddybde.

Dumpning af havbundsmateriale reguleres efter regelsættet om klappning, jf. havmiljølovens § 27. Optagning kan desuden reguleres af både havmiljøloven og miljøbeskyttelseslovens § 27, stk. 2. Efter miljøbeskyttelseslovens § 27, stk. 2 må stoffer, der kan forurene og som er aflejret i vandløb, søer, eller havet, ikke uden amtsrådets tilladelse påvirkes, så de kan forurene vandet.

Havnene bør desuden forud for ansøgning overveje, om materialet kan nyttiggøres kystnært - der henvises i den forbindelse til afsnit 11 i vejledningen.

Materialet, der skal nyttiggøres eller bortskaffes på land behandles ikke nærmere i denne vejledning.

3.1. Ansøgning

Efter klappbekendtgørelsens § 2, stk. 1, må klappning ikke finde sted uden forud indhentet tilladelse. Amtsrådet meddeler tilladelse med mindre arbejdsområdet er beliggende udenfor søterritoriet. I så fald behandles sagen i Miljøstyrelsen som første instans.

Ansøgningen skal indeholde følgende oplysninger:

1. Arten af det materiale, som ønskes klappet (ler, mudder, silt, sand, kalk eller andet), samt angivelse hvorvidt materialet stammer fra oprensning eller uddybning, indhold af organisk stof (glødetab), tørstof og evt. massefylde.
2. Skønnet mængde angivet i m³ og eventuelt i tons (våd vægt).
3. Angivelse af arbejdsområdet indtegnet på et søkort eller tilsvarende målfast kortmateriale med angivelse af position.
4. Forslag til klappplads indtegnet på et søkort eller tilsvarende målfast kortmateriale med angivelse af position.
5. Angivelse af tykkelsen af det materialelag, som ønskes fjernet. Herunder angives dybden før og efter arbejdets udførelse.
6. Tidsplan for arbejdets udførelse.

Amtsrådet kan forlange supplerende oplysninger til brug for sagsbehandlingen. De forhold, der skal vurderes ved bedømmelse af en ansøgning er beskrevet i havmiljølovens bilag 1.

Ved oprensning af havnebassiner er det af betydning for amtsrådets sagsbehandling, at ansøgningen indeholder oplysning om tidspunkt for forrige oprensning af det pågældende havneområde, da omfanget af eventuelle analyser kan afhænge af, hvornår denne oprensning fandt sted. Det skal oplyses, at en klaptilladelse kan meddeles for flere år – op til fem år.

For så vidt angår de under punkt 5 angivne oplysninger kan amtsrådet forlange dokumentation i form af pejleplaner.

Hvis der ikke foreligger dokumentation for arten af materiale, skal der efter anvisning fra amtsrådet udtages prøver til bestemmelse af materialets indhold af forurenende stoffer og fysiske sammensætning, herunder eventuel kornstørrelsesanalyse, hvis der er overvejelser om nyttiggørelse. Prøvetagning kan udelades, hvis amtsrådet skønner, at det er unødvendigt som følge af det kendskab, der i forvejen er til havbundsmaterialerne i optagnings-området. Der henvises i øvrigt til afsnit 4.4. om prøvetagning.

Analyse skal udføres, hvis ansøgningen omfatter mere end 10.000 tons materiale, medmindre det anses for åbenbart, at det ikke er forurenet. Denne vurdering foretages af amtsrådet.

3.1.1. Tilladelse fra Kystdirektoratet

Uddybning af for eksempel sejlrender på søterritoriet kræver desuden tilladelse fra Kystdirektoratet, jf. bekendtgørelse nr. 1051 af 16. december 1999 om henlæggelse af opgaver til Kystdirektoratet.

Ansøgning om klapning i forbindelse med uddybnings- eller anlægsarbejder skal være ledsaget af oplysninger om hvorvidt der af Kystdirektoratet er givet tilladelse til arbejdets udførelse eller om ansøgning herom er indsendt.

3.2. Andre forhold

3.2.1. Afgrænsningen mellem amterne

Afgrænsningen mellem amterne bør i videst muligt omfang følge en linie, der forløber i midten af de farvande, som danner grænse mellem de to amter, jf. bilag 3 til klappbekendtgørelsen. Miljøstyrelsen kan i tilfælde af uoverensstemmelse beslutte, hvor grænsedragningen skal være, jf. klappbekendtgørelsens § 7, stk. 3.

3.2.2. Sejlrender

Klapplads anvises af amtsrådet efter indstilling fra ansøger. Det kan ved oprensning eller uddybning af sejlrender ofte være vanskeligt at afgøre, i hvilket amt et givet optagningssted er beliggende. Amtsrådene har normalt indbyrdes aftalt, hvem der har kompetencen til at meddele tilladelse.

Ansøgningen indgives til det amtsråd, hvor optagningsstedet er beliggende. Amtsrådet videregiver herefter ansøgningen med sine eventuelle bemærkninger til det amtsråd i det amt, hvor klappladsen er beliggende. Det er sidstnævnte amtsråd, der træffer beslutning om ansøgningen.

3.2.3. Anlægsarbejder

Hvis uforurenede havbundsmaterialer benyttes til et anlægsarbejde på søterritoriet, kræves ikke klaptilladelse, men nyttiggørelsestilladelse i henhold til lovbekendtgørelse nr. 886 af 18. august 2004 om råstoffer (råstofloven).

3.2.4. Spildevandsledninger, kabler m.v.

Materiale fra etablering af spildevandsledninger og kabler m.v. på havbunden udgør en særlig type uddybningsmateriale. Hvis materialet samles langs ledningstracéet til brug ved efterfølgende overdækning af den nye ledning anses dette ikke for klapning. Farvandsvæsenets indstilling (høringsvar) vil normalt være, at dybdeforringelsen ikke må overstige 20 cm. Farvandsvæsenet er ansvarlig for dybdedatabasen over danske farvande, og således ansvarlig for dybderne uden for havneområder.

Udlægningen af ledninger på havbunden kræver som hovedregel tilladelse fra Kystdirektoratet, jf. § 2, stk. 2 i havneloven.

Såfremt materialet ikke er egnet til overdækning af ledningen, men ønskes bortskaffet, for eksempel ved spredning omkring ledningen, skal en klaptilladelse foreligge.

Projekter til etablering af ovennævnte ledninger m.v. skal fremsendes til amtsrådet til miljømæssig vurdering. Hvis materialet er forurenet, skal der foreligge tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 27 stk. 2.

Af Søfartsstyrelsens bekendtgørelse nr. 939 af 27. november 1992 om beskyttelse af søkabler og undersøiske rørledninger (kabel-bekendtgørelsen) fremgår det, at et kabel- eller rørledningsfelt omfatter en 200 meter bred beskyttelseszone langs med og på hver side af kablet eller rørledningen, således som indtegnet i søkortet, respektive bækelinien for kablet eller rørledningen, medmindre andet i det enkelte tilfælde udtrykkeligt er bekendtgjort, f.eks. i »Efterretninger for Søfarende«, jf. Farvandsvæsenets hjemmeside www.frv.dk.

Større kabel- og rørledningsfelter vil som regel være angivet ved bækelinier for feltets yderste kabler eller rørledninger og undertiden også for bækelinier for kabler eller rørledninger mellem disse. Hvis andet ikke er bekendtgjort og vist i søkortet, omfatter kabel- og rørledningsfeltets beskyttelseszone derfor området mellem de yderste bækelinier samt et område på 200 meter uden for disse.

Efter ovennævnte bekendtgørelses § 1, stk. 3 skal klappning indenfor beskyttelseszoner omkring kabler og rørledninger forinden være godkendt af kabel- eller rørledningsejeren. Godkendelse skal fremgå af klaptilladelsen. Det samme gælder for områder, hvor det klappede materiale vil kunne drive ind over kabler eller rørledninger, herunder specielt udløbs- og indsugningsbygværker.

3.2.5. Udjævning af havbunden og midlertidige depoter

Udjævning af havbunden i forbindelse med anlæg eller udvidelse af en havn er også omfattet af regelsættet. Hvis materialet er forurenet, kræves der tilladelse fra amtsrådet efter miljøbeskyttelseslovens § 27, stk. 2. Klaptilladelse skal foreligge, hvis materialet bliver flyttet uden for arbejdsområdet. Hvor Farvandsvæsenet ikke har anmodet om en mindste dybde, er klapppladsens kapacitet af Farvandsvæsenet beregnet ud fra en dybdeforringelse på max. 20 cm ved jævn spredning af klappmaterialerne. Normalt anmoder Farvandsvæsenet om en mindste dybde for den enkelte klappplads, hvortil der må klappes. Denne mindste dybde gælder såvel under klappningen som efter klappningen.

Det kan være nødvendigt at udlægge et midlertidigt depot på havbunden indenfor anlægsområdet til havbundsmateriale, som bliver fjernet under anlægsarbejdet. Dette betragtes ikke som dumpning, og kræver derfor ikke tilladelse efter klappbekendtgørelsen. Projekter, der omfatter sådanne depoter, skal fremsendes til amtsrådet til miljømæssig vurdering. Miljøbeskyttelseslovens § 27, stk. 2 kan være relevant i denne forbindelse.

Såfremt der i forbindelse med et anlægsarbejde på søterritoriet midlertidigt skal flyttes havbundsmateriale på land, kan materialet efter arbejdets afslutning lægges tilbage på optagningsstedet, hvis det ikke har været anvendt eller behandlet i forbindelse med arbejdet. Dette betragtes ikke som dumpning, og kræver derfor ikke tilladelse efter klappbekendtgørelsen. Er materialet på nogen måde blevet udsat for forurening under anlægsarbejdet, må det ikke lægges tilbage, men skal bortskaffes på land. Amtsrådet kan efter miljøbeskyttelsesloven fastsætte vilkår om denne midlertidige oplagring. Ved genudlægning på søterritoriet bør Farvandsvæsenets indstilling om en maksimal dybdeforringelse på 20 cm følges. Desuden må dybdeformindskelsen – uden for havneområderne – ikke medføre, at dybdekurveforløbet anført i søkortene ændres.

4. Vurdering af materialets forureningsgrad

4.1. Indledning

I forbindelse med en konkret ansøgning om tilladelse til klappning vil det være afgørende for valg af håndtering, i hvilken grad havbundsmaterialet er forurenet, jf. afsnit 4.3, hvor stor en materiale-mængde der er tale om, og hvilken type havbundsmateriale, der skal håndteres. På baggrund heraf skal der tages stilling til om

- havbundsmaterialet kan klappes eller andre bortskaffelses-, eller nyttiggørelsemuligheder er mere hensigtsmæssige eller nødvendige,
- havbundsmaterialet evt. kan klappes efter forudgående behandling.

Hvis havbundsmaterialet kan klappes, skal der tages stilling til valg af rette klapplads, samt eventuelt om klapningen skal foregå på en særlig måde.

4.2. Undersøgelser

I forbindelse med en ansøgning skal der udtages prøver til analyse for forurenende stoffer, medmindre amtsrådet vurderer, det er åbenbart, at havbundsmaterialet er uforurennet. Dette vil typisk dreje sig om materiale fra højenergiområder (bølge og strøm), bestående af sand, grus o.l., eller hvis der er tale om naturlige uforurenede uddybningsmaterialer. Amtsrådet kan altid, uanset mængden af havbundsmateriale, forlange analyser for relevante stoffer. Er der tale om uforurennet materiale, som kan være af råstofmæssig værdi, bør der foretages kornkurveanalyser eller lignende til belysning af materialernes kvalitet.

Det anbefales, at oplysninger vedrørende nuværende og tidligere udledning af forurenende stoffer fra blandt andet virksomheder inddrages i fornødent omfang, når amtsrådet vurderer, hvilke analyser der skal foretages.

Havbundsmaterialet kan være forurennet, hvis der på eller i nærheden af optagningsstedet er eller har været:

1. Industrier, herunder værfte og beddings, hvor der udføres overfladebehandling af skibe og lystbåde.
2. Mange anløb af skibe og lystbåde.
3. Katodisk beskyttelse af kajkonstruktioner.
4. Tab af gods og andet med et muligt indhold af toksiske stoffer, sprøjtemidler, malingsrester og olieholdige materialer.
5. Udledninger eller udsivninger fra kystnære depoter.
6. Åmundinger.
7. Spildevandsudledninger, såvel udløb fra rensningsanlæg som af overfladevand fra befæstede arealer.
8. Sedimentationsområder, der påvirkes af de ovennævnte kilder.

I sådanne tilfælde skal relevante kemiske analyser finde sted som rutine, og karakteriseringen under nedenstående pkt. 1 bør altid finde sted, med mindre amtsrådet eller andre allerede råder over oplysningerne. Hvis oplysningerne ikke findes, bør der gennemføres en grundig sedimentundersøgelse af havneområder, hvor der fremover forventes jævnligt at skulle oprenses med henblik på identifikation af forureningsniveau, samt af forureningskilder og akkumuleringsområder for forurennet materiale i havnen. En undersøgelse kan give et overblik over, hvorledes klappingerne skal tilrettelægges på længere sigt. Amtsrådet kan supplere undersøgelsen med en kildeopsporing af tidligere og eksisterende forureningskilder. Hvis der er mulighed for at forhindre fremtidig forurening af havbundsmaterialet, vil fremtidig klapping blive mindre problematisk.

1. Udseende og karakterisering, herunder beskrivelse af havbundsmaterialets udseende, lugt og farve.

Hvis det er vurderet, at der skal analyseres for forurenende stoffer, skal der ud over analyserne i pkt. 2 som udgangspunkt analyseres for tungmetallerne i pkt. 3:

2. Fastlæggelse af indholdet af tørstof, glødetab og evt. massefylde.
3. Analyse for: kviksølv (Hg), cadmium (Cd), bly (Pb), kobber (Cu), chrom (Cr), nikkel (Ni) og zink (Zn).

Desuden skal der analyseres for stofferne eller stofgrupperne nævnt under pkt. 4, medmindre dette ikke vurderes at være nødvendigt, fordi

- der er i den konkrete sag er tilstrækkelig information fra tidligere undersøgelser til at godtgøre, at stofferne ikke til stede eller kun findes på et lavt niveau; eller
- der ikke er kendte (nuværende eller tidligere) signifikante kilder (punktkilder som diffuse kilder) og havbundsmaterialerne er grovkornede, og har et lavt organisk indhold.

4. TBT, PAH og PCB samt arsen (As).

Amtsrådet kan på baggrund af kendskab til områdets belastning med f.eks. total olie eller andre antibegronings-stoffer end TBT forlange analyser for andre stoffer. Modsat er det ikke nødvendigt at udtage prøver, hvis tidligere prøvetagninger stadig er repræsentative for området.

Det er ansøgeren, der skal betale for de analyser af havbundsmaterialet, der ansøges om klaptilladelse for. Dette sker på baggrund af en vurdering fra amtsrådet (jf. havmiljølovens § 26, stk. 4).

Det vil ligeledes være hensigtsmæssigt, med henblik på at sikre en optimal nyttiggørelse af havbundsmaterialet, forud for behandlingen af konkrete klapanøgninger at undersøge råstofværdien af, samt mulige anvendelsesområder for det havbundsmateriale, der erfaringsmæssigt bliver søgt om tilladelse til at oprense. Det kan anbefales at rådføre sig hos Skov- og Naturstyrelsen.

Hermed vil sagsbehandlingen ved konkrete ansøgninger kunne koncentreres om at undersøge, om der fortsat er tale om materiale af den tidligere konstaterede mulige råstofværdi. Endvidere vil forudgående undersøgelser muliggøre en inddragelse af havbundsmaterialerne i amtsrådenes råstofvindingsplanlægning samt bidrage til tidsmæssig koordinering af planlagte råstofkrævende arbejder og oprensninger. Det vil dog altid være havnenes oprensningsbehov, der er styrende for planlægningen.

Ved oprensning af sejlrender i åbne farvande, hvor rent eller lettere forurenede havbundsmateriale aflejres og som kræver løbende oprensninger, vurderes det som udgangspunkt ikke at være nødvendigt at foretage analyse, idet der er tale om at hjælpe sedimenterne videre. Der vil oftest være tale om sejlrender, som ligger i højenergiområder og fjernt fra direkte forureningskilder. Det forudsættes, at indholdet af forurenende stoffer i havbundsmaterialet i sejlrenden er på samme niveau som området tæt på sejlrenden.

4.3. Forurenende stoffer

Alle havbundsmaterialer, selv uforurenede, vil have et vist indhold af tungmetaller, dels indbygget i mineralerne, dels tilført fra fjernere liggende områder eller kilder.

Det »naturlige« baggrundsniveau vil afhænge af lokale geologiske forhold og lokale sedimentationsforhold, herunder indholdet af organisk materiale. I havmiljøloven og klappbekendtgørelsen er der - som i havkonventionerne - af samme grund ikke fastsat grænseværdier. Det følger dog af de tre havkonventioner, at de enkelte lande forventes at fastsætte niveauer til bedømmelse af håndteringen af havbundsmateriale.

Som udgangspunkt anbefaler havkonventionerne to aktionsniveauer. Med dette udgangspunkt har Miljøstyrelsen fastlagt to aktionsniveauer, jf. nedenstående tabel. De nedre aktionsniveauer er i princippet lig et niveau der svarer til et gennemsnitligt baggrundsniveau eller til ubetydelige koncentrationer, hvor der ikke forventes effekter. Hvis havbundsmaterialet ligger under det nedre aktionsniveau (klasse A, se ramme) kan det altid klappes. Det øvre aktionsniveau angiver det niveau, hvor der kunne være begyndende effekter. Imellem disse to niveauer (klasse B, se ramme) kan der som udgangspunkt klappes på eksisterende klapppladser, men der skal foretages en nærmere vurdering af materialet. I den nærmere vurdering indgår ud over koncentrationsbetragtningerne, mængderne af de pågældende forurenende stoffer, herunder nettotilførslen til klapppladsen, andre tilførsler til klapppladsen, valg af klappplads, samt en vurdering af alternative bortskaffelsesmuligheder, herunder eventuelle metoder til klappning som under og efter klappningen kan mindske udvekslingen med havmiljøet.

Hvis materialet overstiger det øvre aktionsniveau (klasse C, se ramme), skal det som udgangspunkt deponeres på land, jf. dog det følgende. Hvis det kan dokumenteres, at der opnås den mest optimale balance mellem økonomi og miljø, kan klasse C materiale dog klappes på særlige vilkår. En mulighed er, at materialet indkapsles, således at der opnås en meget begrænset udveksling med havmiljøet.

Aktionsniveauerne er baseret på aktuelle kriterier med udgangspunkt i effektbaserede værdier og modificeret til nordiske/Østersøforhold. Desuden indgår målinger fra danske farvande, administrativ praksis, de europæiske landes aktionsniveauer, samt øvrige landes og havkonventionernes praksis og retningslinier. Det vurderes, at der med de foreslåede aktionsniveauer opnås en rimelig balance mellem ønsket om beskyttelse af havmiljøet og hensynet til havnenes økonomi.

Der er tale om foreløbige vejledende aktionsniveauer, idet grundlaget for fastsættelse forventes forbedret i de kommende år.

I tabel 1 er aktionsniveauer for de hyppigst forekommende stoffer angivet. Det svarer til de stoffer, som havkonventionerne anbefaler, at der som minimum analyseres for. Øvrige eventuelt relevante stoffer er anført i havmiljølovens bilag 2 og er normalt sjældnere forekommende.

Tabel 1. Vejledende aktionsniveauer for klappning af havbundsmateriale:

Stof	Nedre aktionsniveau (TS) ³⁾	Øvre aktionsniveau (TS)	
Kobber (Cu) mg/kg	20	90	200 kg/år/havn
Kviksølv (Hg) mg/kg	0,25	1	
Nikkel (Ni) mg/kg	30	60	
Zink (Zn) mg/kg	130	500	
Cadmium (Cd) mg/kg	0,4	2,5	
Arsen (As) mg/kg	20	60	
Bly (Pb) mg/kg	40	200	
Chrom (Cr) mg/kg	50	270	
TBT µg/kg	7	200	1 kg/år/havn
PCB µg/kg ¹⁾	20	200	
PAH mg/kg ²⁾	3	30	

- 1) Summen af de følgende 7 PCB'er: 28, 52, 101, 118, 138, 153 og 180.
- 2) Summen af de følgende 9 PAH'er: Anthracen, benz[a]anthracen, benz[ghi]perylene, benz[a]pyren, chrysen, fluoranthen, indeno[1,2,3-cd]pyren, pyren og phenanthren.
- 3) I internationale naturbeskyttelsesområder og på vanddybder under 6 meter kan der som hovedregel kun tillades klappning, såfremt koncentrationen af tungmetaller og metalloider er på niveau med baggrundsniveauet i området, og tilladelse kan ikke meddeles, med mindre miljøministeren har meddelt samtykke, jf. havmiljølovens § 26, stk. 5. I forhold til TBT, PCB og PAH gælder de nedre og øvre aktionsniveauer.

Vejledning - aktionsniveauerne

Aktionsniveauerne

En given mængde havbundsmateriale kan enten være

Klasse A = under nedre aktionsniveau,

Klasse B = mellem de to niveauer, eller

Klasse C = over øvre aktionsniveau.

Klassifikationen foretages på baggrund af analyser, at de stoffer, der forventes at være i havbundsmaterialet, jf. tabel 1. Hvis analyserne viser, at alle koncentrationer er under de nedre aktionsniveauer hører havbundsmaterialet til klasse A.

Hvis havbundsmaterialet ikke hører til klasse A, men koncentrationen af alle analyserede stoffer ligger under øvre aktionsniveau hører det til klasse B. Dette er også tilfældet, hvis op til to metaller, dog ikke Cd og Hg, overstiger øvre aktionsniveau med op til 50%.

Hvis havbundsmaterialet hverken hører til klasse A eller klasse B, hører det til klasse C.

Vejledning - mængdegrænserne

Mængdegrænserne

Hvis en given mængde havbundsmateriale indeholder mindre end 1 kg TBT, kan der alligevel gives tilladelse til klappning selvom det øvre aktionsniveau for TBT er overskredet. Der kan i dette tilfælde maksimalt gives tilladelse til klappning af 1 kg TBT pr. år pr. havn. Dette under forudsætning af, at der ikke er umiddelbare effekter uden for klapppladsen. Under samme forudsætning kan der alternativt klappes 3 kg/år/havn, hvis 1 kg-værdien ikke er anvendt i de fem tidligere år.

Hvis en given mængde havbundsmateriale indeholder mindre end 200 kg kobber, kan der alligevel gives tilladelse til klappning selvom det øvre aktionsniveau for kobber er overskredet med mere 50%. Der kan i dette tilfælde maksimalt gives tilladelse til klappning af 200 kg kobber pr. år pr. havn. Dette under forudsætning af, at der ikke er umiddelbare effekter uden for klapppladsen. Alternativt kan der klappes 600 kg/år/havn, hvis 200 kg-værdien ikke er anvendt i de fem tidligere år.

At der ikke må være umiddelbare effekter, betyder at for de udlagte klapppladser skal de vejledende aktionsniveauer for TBT og kobber begge være opfyldt ved klapppladsens afgrænsning, men ikke nødvendigvis i forbindelse med klappningen.

Amtet bør i den forbindelse sikre, at der ikke uden for klapppladsen forekommer koncentrationer af TBT eller kobber, der kan forårsage akut giftvirkning, og at klappningen ikke giver anledning til op-hobning af stoffet i nærområdets sediment, eller dyreliv uden for klapppladsen. Det skal i den forbindelse bemærkes, at koncentrationerne, hvor der kan forekomme henholdsvis akut og kronisk toksicitet, sædvanligvis er forskellige.

Mængdegrænserne for TBT og kobber kan anvendes samtidigt. Mængdegrænserne kan ikke anvendes i de internationale naturbeskyttelses-områder.

Hvis man anvender mængdegrænserne et givet år kan man ikke samtidig anvende de almindelige aktionsniveauer hhv. 200 µg/kg og 90 mg/kg for TBT eller kobber. Dvs. den totale mængde TBT eller kobber der klappes skal være under hhv. 1 kg og 200 kg, incl. bidraget fra det havbundsmateriale, der indeholder TBT og kobber under hhv. 200 µg/kg og 90 mg/kg.

Det skal understreges, at aktionsniveauerne for de øvrige forurenende stoffer stadig gælder, hvis mængdegrænserne anvendes. F.eks. kan mængdegrænsen ikke anvendes, hvis koncentrationen af kviksølv overstiger 1 mg/kg.

Begrebet »havn« i forhold til mængdegrænserne defineres med udgangspunkt i www.danskehavnelods.dk der udgives af Kort- og Matrikelstyrelsen. Amtsrådet kan dog fravige denne definition, hvis anvendelse af havnelodsen ikke er hensigtsmæssig.

Ved klappning i eller i nærheden af de internationale naturbeskyttelsesområder – og på vanddybder under 6 meter fastholdes den hidtidige praksis med hensyn til tungmetaller. Det betyder, at der som hovedregel kun kan tillades klappning, såfremt koncentrationen af tungmetaller er på baggrunds niveauet for det pågældende område. I forhold til TBT, PCB og PAH anvendes både nedre og øvre aktionsniveau.

Inden for et område, der er udpeget som beskyttelsesområde efter EF- fuglebeskyttelsesdirektivet eller EF- habitatdirektivet eller et område med vanddybder på under 6 meter, kan amtsrådet (i Københavns Kommune, kommunalbestyrelsen og i Bornholms Regionskommune, Regionsrådet) ikke meddele tilladelse til dumpning af optaget havbundsmateriale, medmindre Skov- og Naturstyrelsen har meddelt samtykke hertil jf. havmiljølovens § 26, stk. 5.

4.4. Prøvetagning

Forinden der ansøges om større klaptilladelser, bør ansøger aftale en eventuel prøveplan med amtsrådet. Prøveplanen kan omfatte både placering og antal af prøvetagningsstationer samt hvilke stoffer, der skal analyseres for. Det er ansøgeren, der afholder udgifterne til prøvetagning og analyser.

Prøverne skal være repræsentative for det materiale, som ønskes klappet. Prøver skal derfor udtages tilfældigt i de områder af havnen, som skal oprensnes.

Det vejledende antal af prøver (jf. OSPAR konventionen) fremgår af følgende tabel:

Mængde opgravet havbundsmateriale (m ³)	Antal prøvetagningsstationer
< 25.000	3
25.000-100.000	4-6
100.000-500.000	7-15
500.000-2.000.000	16-30
> 2.000.000	10 ekstra pr mill. m ³

Antallet af prøver skal dog altid tilpasses arealet af det eller de områder, der ønskes oprenset.

Der kan med fordel tages flere prøver på hver station, hvorefter de sammenblandes, inden der analyseres. Dette vil udjævne eventuelle horisontale koncentrationsforskelle i prøvetagningsområdet og kan nedsætte antallet af analyser. Placeringerne af stationerne angives med numre på et detaljeret kort over arbejdsområdet.

Ofte brugt materiel til prøvetagning af havbundsmateriale er grab, Kajak-bundhenter og HAPS-prøvetager. Med disse typer materiel kan der tages prøver af de øverste 30-50 cm af havbundsmaterialet, hvilket er tilstrækkeligt til at beskrive havbundsmaterialet vertikalt, hvis det er opblandet.

I særlige tilfælde – især ved oprensning af store lagtykkelser, hvor der er grund til at forvente varierende koncentrationer af forureningskomponenterne – bør ansøger overveje, om der med fordel kan foretages separate analyser af overfladesedimentet og de underliggende lag, således at det kan afgøres, om kun en mindre del af den sedimentmængde, som ønskes oprenset, skal underkastes særlig behandling. Hvis alt havbundsmaterialet bliver behandlet under ét, kan det medføre, at der ikke kan gives klaptilladelse, eller tilladelse til anden anvendelse, fordi et relativt tyndt lag materiale indeholder for meget tungmetal eller andet forurenende stof. Traditionelt oprensnings- og uddybningsmateriel vil oftest kræve, at der er tale om havbundslag med markant forskellige geotekniske egenskaber, og vil derfor oftest forudsætte geotekniske analyser.

Det er i forbindelse med prøvetagning vigtigt at skelne mellem oprensningsmateriale og uddybningsmateriale, idet uddybningsmateriale som udgangspunkt er uforurennet.

Normalt skal der analyseres på hele sedimentprøver - frasigtet genstande større end 2 mm – for at sikre at prøven er repræsentativ for det materiale, der skal klappes.

Størrelsen af den enkelte prøve, beholdere til opbevaring af prøver og selve opbevaringen af prøverne skal aftales med det valgte analyselaboratorium og skal ske i nøje overensstemmelse med laboratoriets anvisninger.

Det laboratorium, som udfører analyserne, skal være et akkrediteret laboratorium (jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 637 af 30. juni 1997 om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer m.v.).

Analyserne skal følge de relevante danske standarder eller tilsvarende internationale.

5. Klappladsen

5.1. Generelt

Amterne skal placere klappladserne på dansk søterritorium, og klappladserne skal være optaget i amtsrådets regionplan, og udlagt med lempet målsætning. Der henvises til havmiljølovens bilag 1, jf. denne vejlednings bilag 1.

De miljømæssige aspekter er af afgørende betydning for valg af klapplads, ligesom sejladss- eller fiskerimæssige interesser, samt råstofinteresser og biologiske og kulturhistoriske beskyttelsesinteresser med stor vægt indgår i vurderingen af klappladsens placering.

Ved valg af klapplads skal man forsøge at finde en plads, som ligger i et område, hvorfra materialet ikke transporteres direkte tilbage til optagningsstedet eller til et område, hvor regelmæssig oprensning er nødvendig. Dette forudsætter et godt kendskab til klappladsens bundforhold samt hydrografi og vind- og vejrforhold. Det skal anbefales, at der udføres modelberegninger af sedimentspredningen, før nye klappladser tages i brug - ligesom dette også bør overvejes udført for eksisterende klappladser, især hvis de i fremtiden forventes at skulle benyttes i større omfang.

Før amtsrådet udlægger en ny klapplads, er det vigtigt at have undersøgt klappladsens placering i forhold til områder, der er beskyttede, herunder fredede områder, eller om områderne i øvrigt er bevaringsværdige, jf. havmiljølovens bilag 1.

Der skal i denne forbindelse især tages hensyn til de interesser, der er beskyttet gennem EF-fuglebeskyttelsesdirektivet, EF-habitatdirektivet og Ramsarkonventionen samt til de naturinteresser, der er knyttet til de lavvandede områder (vanddybde mindre end 6 meter).

Stort set alle havne har med større eller mindre mellemrum behov for optagning af havbunds materiale. Havnene er normalt interesserede i, at klappladsen er beliggende så tæt ved havnen som muligt. Mange havne er dog beliggende i beskyttede fjorde og lignende, hvor vandudskiftningen er lav og koncentrationen af næringsstoffer og organisk stof derfor er høj. Dette kan, på grund af faren for iltsvind på klappladsen, medføre, at der ikke gives tilladelse til klapning i det pågældende havområde.

Det anbefales at finde områder, der har kapacitet til at opfylde flere havnes behov for klapning. Dette vil gøre det lettere for tilsynsmyndigheden (normalt amtsrådet) at overvåge klapningerne, men må ikke føre til væsentligt forøgede omkostninger for havnene i form af lange sejlafstande.

Amtet optager normalt forhandling med de havne i amtet, som regelmæssigt har behov for klapning, med henblik på at finde klappladser, som kan benyttes over længere tid.

Såfremt kornkurveanalyser m.v. af uforurenet materiale har vist, at der er tale om materiale af råstofmæssig værdi, og såfremt det ikke har vist sig muligt at afsætte materialerne til råstofmæssig anvendelse, kan klapning i eksisterende indvindingsområder med materialer af samme kvalitet være en mulighed.

Herudover skal man være opmærksom på, om klappladsen er placeret i eller ved følgende områder:

1. Biologiske og geologiske interesseområder af national eller international betydning.
2. Områder med marinbiologiske interesser - herunder stenrev.
3. Områder med marinarkæologiske interesser såsom vrage, pælespærringer og stenalderbopladser.
4. Områder med råstofinteresser eller fiskeriinteresser.
5. Etablerede eller planlagte målestationer.

Endvidere er der efter § 51 i lovebekendtgørelse nr. 884 af 18. august 2004 om naturbeskyttelse gennemført fredninger af forskellige afgrænsede områder af søterritoriet, ligesom der i medfør af lovebekendtgørelse nr. 114 af 28. januar 1997 om jagt og vildtforvaltning er udlagt vildtreservater. Der kan i disse områder være gennemført en særskilt regulering af klapning.

Desuden skal beliggenheden vurderes i forhold til blandt andet fiskegydepladser og -opvækstområder, eventuelle vandringsruter for fisk eller marine pattedyr, fiskeriområder, herunder lystfiskeområder og havbrug.

Uden for en havns område må klapplassen som hovedregel ikke placeres nærmere end 200 m fra eksisterende kabler og kabelfelter, gasledninger, spildevandsledninger, farvandsafmærkninger m.v. Afstandskrav på mindre end 200 m skal aftales med de pågældende anlægsejere. Afmærkning aftales med Farvandsvæsenet.

Hertil kommer, at klapplassen ikke må placeres på et sted, hvor den er til gene for skibsfarten, eller hvor klappartøjerne må tage en rute, der vil være til gene for den øvrige skibsfart. Klappning bør således ikke foregå i eller nær afmærkede sejlrunder eller hvide fyrvinkler.

Kulturarvsstyrelsen kan forlange, at der inden klappningen udføres marinarkæologiske undersøgelser vedrørende kulturhistoriske interesser, jf. museumsloven, lov nr. 473 af 7. juni 2001.

Oplysninger fra fiskere, havnefogeder og andre lokalkendte folk om klapplassers egnethed kan især være af betydning, hvis en ikke tidligere benyttet lokalitet foreslås anvendt som klappads. Som eksempel kan nævnes oplysninger om eksistensen af gamle sandsugehuller. Det bør dog ved forespørgsel til Skov- og Naturstyrelsen sikres, at der ikke længere indvindes råstoffer, og at en eventuel klappning er i overensstemmelse med den påtænkte efterbehandling af tidligere indvindingsområder.

Hvis det af miljømæssige hensyn eller på grund af praktiske forhold skønnes hensigtsmæssigt at benytte en lokalitet som klappads, som ikke allerede er udlagt i regionplanen, skal den indarbejdes snarest muligt.

5.2. Den fysiske påvirkning

Uanset om havbundsmaterialet er forurenet eller ej, er der ved valg af klappads forskellige faktorer at tage hensyn til.

Det bør som hovedregel tilstræbes, at det havbundsmateriale, der skal klappes, er af samme type som det, der forefindes på eller omkring klapplassen. Det vil sige, at det er af samme størrelsesorden med hensyn til indhold af organisk stof og kornstørrelsesfordeling. Selv om materialet er uforurenet, skal der også tages hensyn til valg af klappemåde, samt til om nærliggende steder benyttes til erhverv, badning eller lignende, da vandet bliver grumset i et kortere eller længere tidsrum, alt efter materialets art og mængde.

Ved klappning sker der en fysisk påvirkning af bundforholdene, samt dyre- og plantelivet på klapplassen og ofte i umiddelbar nærhed heraf. Denne påvirkning er af begrænset varighed og har størst betydning for fastvoksede eller fastboende dyr og planter, medens de mere mobile dyr vil flytte sig ved klappningen. Efter at klappningen er hørt op vil områdets dyre- og planteliv efterhånden genindvandre.

Ved vurderingen af en klappads egnethed bør amtsrådet derfor yderligere tage stilling til følgende spørgsmål:

1. I hvor høj grad svarer havbundsmaterialet til materialet på klapplassen?
2. I hvilken grad kan det forventes, at det klappede materiale transporteres bort fra klapplassen?
3. Kan der i forbindelse med klappningen og/eller efter klappningen opstå øget risiko for lave iltkoncentrationer ved bunden?

Et vigtigt element i forbindelse med valg af klappads er således et tilstrækkeligt kendskab til områdets hydrografi, specielt strømforholdene både i overfladen og ved bunden. Informationer om vanddybde, eventuel lagdeling, tidevandsbevægelser, vind- og bølgeforhold, samt mængden og arten af naturligt forekommende suspenderet materiale på klapplassen er ligeledes vigtige.

Ved klappning i områder med stærk tidevandspåvirkning eller anden strømpåvirkning vil der hurtigt ske en transport af materialet ud af klapplassen. Dette forhold bør indgå i overvejelserne ved behandling af ansøgninger om klaptilladelser.

5.3. Klappning

Som udgangspunkt kan havbundsmateriale klassificeret som klasse B, jf. rammen i afsnit 4.3., klappes på normal vis, f. eks. på eksisterende klappadser. En nærmere vurdering kan dog betyde, at

det skal overvejes, om der skal udpeges nye klappladser i nærheden og/eller gives en klaptilladelse på særlige vilkår.

I tilfælde hvor mange stoffer er tæt på og/eller hvis enkelte eventuelt overstiger det øvre aktionsniveau, og der samtidig er tale om en stor nettotilførsel sammenlignet med bidrag fra andre kilder (spildevandsudledninger, skibe m.v.), kan der være behov for at stille særlige vilkår, med henblik på at forsøge at nedsætte eller undgå spredning af materialet og dermed indholdet af forurenende stoffer. Dette kan f. eks. ske ved klapning i et sedimentationsområde, i nedlagte havnebassiner, i undersøiske fordybninger, i gamle sandsugerhuller etc.

Klapning i et sedimentationsområde vil primært føre til en fysisk begrænsning af spredningen, idet materialet i sagens natur kun vanskeligt forlader disse områder. Der er karakteristika ved sedimentationsområder, som betyder, at let højorganisk materiale med større sikkerhed vil forblive på stedet. Dette materiale er oftest mest belastet, og det er svært at afvande og konsolidere på land.

I de sugehuller som efterlades eller tidligere blev efterladt ved råstofindvinding kan der opstå anaerobe (iltfri) forhold. Fra et miljøkemisk synspunkt er det den mest stabile måde at opbevare materiale forurenet med højt indhold af tungmetaller.

Andre eksempler på særlige vilkår kan være: Etablering af undersøiske bassiner, dæmninger eller volde, eventuelt ved nyttiggørelse af oprensings- og uddybningsmaterialer, overdækning (capping) af det belastede havbundsmateriale med mere rent materiale, etablering af iltfri betingelser uden udveksling med omgivelserne m.v. Ved større undersøiske anlæg til klapning på særlige vilkår kan der være behov for en vis vedligeholdelse i en periode, indtil anlægget er stabiliseret.

Disse sidstnævnte særlige vilkår kan også i visse tilfælde bringes i anvendelse ved bortskaffelse til havs af klasse C havbundsmateriale. Det skal i sådanne tilfælde altid dokumenteres, at der opnås den mest optimale balance mellem økonomi og miljø.

Capping, der betyder overdækning, begrænser frigivelsen af forurenende stoffer til vandfasen pga. fysisk beskyttelse. Dette kræver imidlertid, at klappladsen er beliggende i et område, som er beskyttet mod vind og strøm, og at man anvender en kappe af en tykkelse, som sikrer, at hverken gravende dyr, stormvejr eller skibsskabte vandbevægelser (skruevand) kan skabe udsivning af det forurenende materiale.

6. Høring

Når amtsrådet har modtaget en ansøgning om tilladelse til klapning, bør den hurtigst muligt videresendes til de myndigheder, jf. klappbekendtgørelsens § 6, stk. 1, som skal høres i forbindelse med ansøgningens behandling: Fiskeridirektoratet som varetager de generelle fiskeriinteresser; Farvandsvæsenet og Søfartsstyrelsen som tager sig af spørgsmål omkring sejladsikkerhed, samt kabelinteresser m.v.; Skov- og Naturstyrelsen, som varetager interesser i forbindelse med naturbeskyttelse og råstoffer, samt Kulturarvsstyrelsen, der varetager beskyttelse af vrage og arkæologiske forhold. Amtsrådet er ansvarlig for de miljømæssige forhold.

Skov- og Naturstyrelsen har det overordnede ansvar vedrørende de forpligtelser, der følger af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet, EF-habitatdirektivet og Ramsarkonventionen. Styrelsens udtalelser vedrørende spørgsmål om klapning i EF-fuglebeskyttelsesområderne, EF-habitatområderne og Ramsa-rområderne skal følges.

Selv om ansøgningen ikke indeholder alle oplysninger, som er nødvendige for at behandle sagen, bør amtsrådet sende ansøgningen i høring med oplysning om, at de manglende oplysninger bliver eftersendt, så snart de er modtaget. De hørte myndigheder har herved mulighed for at påbegynde deres sagsbehandling. I større sager kan fastsættelse af en tidsfrist være en fordel.

I medfør af klappbekendtgørelsens § 6, stk. 2, kan amtsrådet aftale med Fiskeridirektoratet, Farvandsvæsenet, Skov- og Naturstyrelsen og Kulturarvsstyrelsen, at der for nærmere angivne mængder eller klappladser ikke skal ske forudgående høring. Det bør af afgørelsen fremgå, om forudgående høring har fundet sted. Sådanne »forenklingsaftaler« er indgået af enkelte amtsråd og på initiativ fra Amtsrådsforeningen.

På tilsvarende vis kan der med fordel indgås aftaler omkring mindre klapninger. Der findes ingen »bagatelgrænser« for helt små mængder af havbundsmateriale, men proceduren kan gøres enkel for bådebroer og lignende.

Det bemærkes afslutningsvis, at amtsrådets afgørelse efter § 26, stk. 5 (samtykke-bestemmelsen) kan påklages til Miljøklagenævnet.

7. Meddelelse af klaptilladelse

7.1. Klaptilladelsens indhold

Amtsrådets tilladelse bør udover oplysninger om optagningssted, tilladt mængde, klappladsens placering, arten af havbundsmateriale m.v., indeholde de hørte myndigheders bemærkninger, amtsrådets miljømæssige afvejning af de indkomne bemærkninger og de vilkår, som gælder for tilladelsen. Det bør fremgå af afgørelsen, om der har været foretaget høring.

Er der tale om hyppig oprensning af materiale, som ikke giver anledning til miljømæssige problemer, kan tilladelsen gives for en længere periode ad gangen, medens en tilladelse for 1 år eller mindre normalt er tilstrækkeligt for en uddybningstilladelse. En klaptilladelse kan højst gives for en periode på 5 år, jf. klapbekendtgørelsens § 8, stk. 1.

En tilladelse bør som minimum indeholde følgende oplysninger og vilkår, ligesom høringsparternes ønsker om supplerende vilkår bør medtages:

1. Klappladsens placering, med angivelse på søkort eller andet målfast kort. Placeringen bør altid være angivet med geografiske koordinater, eventuelt suppleret med UTM-position med anført datum.
2. Angivelse af maksimal klappmængde.
3. Markering af klappladsen, med en beskrivelse af, hvordan denne markering skal udføres.
4. Eventuelle begrænsninger i brugen af klappladsen.
5. Eventuelle betingelser for optagning og transport af havbundsmaterialet (metode til håndtering eller krav om hvilken påvirkning der kan accepteres).
6. Eventuelle betingelser for udførelsen af klapningen (metode til håndtering eller krav om hvilken påvirkning der kan accepteres).
7. Eventuelle vilkår om overvågning på klappladsen.
8. Vilkår om underretning om klapningens påbegyndelse og afslutning samt mængde af klappet materiale angivet i m³ og tons, jf. klapbekendtgørelsens § 16.
9. Tidspunkt for udløbet af tilladelsen (angivet ved dato).
10. Dato for offentliggørelse.

Hvis der er foretaget kemiske analyser af materialet, skal disse - eventuelt i oversigtsmæssig form - fremgå af tilladelsen.

I nogle tilfælde vil det være hensigtsmæssigt at fastsætte vilkår om den metode og præcision, hvormed materialet dumpes, for eksempel hvis der er tale om klappning af forurenede fyld med efterfølgende overdækning med rent fyld (capping). Hvis amtsrådet ikke kan acceptere bestemte optagnings- eller klappingsformer, skal dette begrundes og optages som vilkår i tilladelsen.

En begrænsning i brugen af klappladsen kan f.eks. være, at visse tidsperioder er »spærrede«. Sådanne »spærretider« kan være nødvendige ved klappning i nærheden af badestrande, fiskepladser, ynglepladser for fugle o.s.v. Spærretiden skal fremgå af et vilkår i tilladelsen.

Høringsparterne vil ofte ønske, at der knyttes forskellige betingelser til den praktiske udførelse af selve klappningen. Krav, der ofte stilles, er, at fartøjet, der udfører klappningen, har elektronisk positionsbestemmelsesudstyr (for eksempel GPS), at fyldet spredes jævnt på klappladsen, at der foretages opmålinger af klappladsen, efter at klappningen er tilendebragt, og endelig, at klappladsen markeres med orangefarvede balloner (blåsere). Amtsrådet kan eventuelt aftale med ansøgeren, at fartøjet også skal være udstyret med AIS-system, således at overvågning kan foregå elektronisk.

7.2. Underretning

Bortset fra, at ansøgeren skal have skriftlig underretning om den trufne afgørelse, skal også de hørte instanser samt klageberettigede myndigheder og organisationer have skriftlig underretning ved tilsendelse af kopi af afgørelsen. Miljøstyrelsen anbefaler, at underretning af andre klageberettigede med individuel, væsentlig interesse sker ved annoncering. Hvis Kulturarvsstyrelsen har stillet krav om marinarkæologisk rekognoscering, skal denne styrelse underrettes om arbejdets påbegyndelse.

7.3. Annoncering og klagefrist

Annoncering af klapstilladelser bør ske i de blade, som amtsrådet plejer at anvende til meddelelser af beslutninger. Annoncering bør ske på den dato, hvor individuelle meddelelser kan påregnes at være nået frem til ansøgeren m.fl., og annoncering i mere end én avis bør ske på samme dato. Dato for klagefristens udløb skal fremgå af annoncen.

Klagefristen skal fremgå af afgørelsen. Klagefristen er 4 uger regnet fra den dag, hvor afgørelsen er meddelt den pågældende.

Klagen indgives til amtsrådet. Dog skal klage over tilladelser omfattet af samtykkebestemmelsen (havmiljølovens § 26, stk. 5) sendes direkte til Miljøklagenævnet.

7.4. Hvornår må man benytte en klapstilladelse

En klapstilladelse må først udnyttes, når klagefristen er udløbet. Hvis tilladelsen er påklaget, skal klagesagen endvidere være afgjort, før tilladelsen kan udnyttes. Er tilladelsen påklaget, kan klagemyndigheden dog bestemme, at tilladelsen må udnyttes, selv om der ikke er truffet afgørelse i klagesagen.

7.5. Klager over klapstilladelser

Klageberettigede er en række organisationer, kommunalbestyrelser og amtsråd, samt enhver med individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, jf. havmiljølovens § 52, stk. 1 og stk. 2. Der stilles ikke noget krav til form eller indhold af en klage. Dog skal klagen være skriftlig, jf. klapbekendtgørelsens § 12. Hvis klagen ikke er begrundet, bør amtsrådet i anerkendelsesskrivelsen gøre klageren opmærksom på, at der mangler en begrundelse. Amtsrådet kan samtidig meddele, at såfremt begrundelsen ikke er indsendt inden en angiven frist, vil sagen blive videresendt til Miljøstyrelsen med en indstilling om, at sagen afgøres på det foreliggende grundlag. Miljøstyrelsen vil herefter vurdere om klageren skal have yderligere frist.

Klager over afgørelser truffet efter havmiljølovens § 26, stk. 5 (samtykkebestemmelsen) indsendes direkte til Miljøklagenævnet.

8. Tilsyn og overvågning

Det fremgår af klapbekendtgørelsen § 11, at det amtsråd, som har meddelt tilladelse til klapningen, fører tilsyn med, at stillede vilkår overholdes. Endvidere føres under og efter klapningen tilsyn med forholdene på klappladsen.

Det fremgår endvidere af klapbekendtgørelsens § 8 stk. 5, at amtsrådet kan fastsætte supplerende vilkår om efterfølgende undersøgelser (et overvågningsprogram) på klappladsen.

Et overvågningsprogram for havbundsmaterialet bør afpasses efter de konkrete oplysninger, som er tilvejebragt i forbindelse med behandlingen af tilladelsen. Et program skal ikke omfatte alle områdets biologiske, fysiske eller kemiske forhold, men bør koncentrerer omkring få udvalgte problemstillinger, til belysning af om eventuelle effekter går ud over, hvad der var forventet. Resultaterne vil kunne bruges til at tilrettelægge kommende klapningerne efter.

Overvågningsprogrammet kan eksempelvis indeholde et eller eventuelt flere af følgende emner, undervandsinspektion, kemiske analyser, biologiske effektmålinger og lign. Overvågningen skal koncentrerer om klappladsen og dennes nærhed.

Overvågningen skal ske efter aftale mellem amtet og ansøgeren og vil normalt skulle finansieres af ansøgeren, jf. klapbekendtgørelsens § 8, stk. 5.

9. Tilbagekaldelse

En tilladelse kan til enhver tid ændres eller tilbagekaldes, når hensynet til beskyttelsen af havmiljøet gør det påkrævet. Denne bestemmelse skal sikre, at der kan gribes ind overfor akut opståede skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved tilladelsens meddelelse. Som eksempel kan nævnes påvirkning af badestrande under uheldige og sjældent forekommende vind- og strømforhold, såfremt disse forhold ikke er reguleret i tilladelsen. Bestemmelsen er tænkt som en »sikkerhedsventil« for amtsrådet. Den bør kun benyttes i ganske særlige tilfælde. Eksempelvis kan i enkelte tilfælde udnyttelsen af en tilladelse stilles i bero, indtil vind- og strømforhold har ændret sig.

Såfremt amtsrådet gennem sin høring får underretning om, at en klapning eventuelt vil kunne påvirke fiskeriinteresser, fredningsmæssige interesser (f.eks. yngle- eller fældeperioder for fugle) eller rekreative interesser, bør der indføres vilkår i tilladelsen om, at klapningen kan forlanges indstillet midlertidigt, eventuelt i nærmere angivne perioder af året, såfremt disse interesser bliver berørt. Hvis en tilladelse bliver tilbagekaldt efter § 9, bør der samtidig tages stilling til eventuel alternativ bortskaffelse.

10. Indberetning

Efter § 17 i klappbekendtgørelsen skal amtsrådet én gang om året indsende oplysninger til Miljøstyrelsen om tilladelser og udførte klapninger i det foregående kalenderår. Dette skal blandt andet finde sted af hensyn til den nationale rapportering til de relevante havkonventioner. Oplysningerne skal være indsendt senest 1. marts, også selv om der ikke har været givet tilladelse til klapning eller har været udført klapninger i det foregående kalenderår. Indberetningerne skal ske på de af Miljøstyrelsen udarbejdede skemaer.

Desuden skal ansøgeren til amtsrådet indberette klapningens påbegyndelse og afslutning samt mængde af klappet materiale, jf. klappbekendtgørelsens § 16.

Indberetningsskemaet er anført i bilag 3 til vejledningen, og kan hentes på Miljøstyrelsens hjemmeside (www.mst.dk).

11. Kystnær nyttiggørelse af havbundsmateriale som råstof

I forbindelse med behandlingen af en klappansøgning skal mulighederne for nyttiggørelse af havbundsmaterialer som råstof undersøges nærmere. Se havmiljølovens bilag 1, som beskriver hvilke forhold, der skal vurderes i forbindelse med behandling af en ansøgning om tilladelse til klapning, særligt bilagets punkt pkt. C 4:

»Mulighederne for nyttiggørelse eller den praktiske tilstedeværelse af alternative landbaserede behandlings-, bortskaffelses- eller tilintetgørelsesmuligheder eller mulighederne for at gøre stoffet mindre skadeligt med hensyn til klapning, idet såvel miljømæssige som økonomiske konsekvenser af alternativer til dumpning skal indgå i overvejelserne.«

Det følgende handler dog kun om nyttiggørelse af havbundsmaterialer kystnært på søterritoriet – og hverken nyttiggørelse eller bortskaffelse af materialerne på landjorden.

Nyttiggørelsesbegrebet findes i juridisk forstand råstofloven og lovbekendtgørelse nr. 570 af 3. august 1998 om afgift af affald og råstoffer.

Nyttiggørelse af havbundsmaterialer er ud fra en miljømæssig og ressourceøkonomisk betragtning ønskværdig. Havbundsmaterialer, der stammer fra oprensnings- og uddybningsarbejder (klappmaterialer), og som nyttiggøres som råstoffer, er således fritaget for råstofafgift, jf. lov om afgift af affald og råstoffer, § 6, nr. 2.

Der er således tale om nyttiggørelse, når materialer, som er optaget med andet formål for øje end råstofindvinding og som ellers skulle være bortskaffet, anvendes (nyttiggøres) til formål, hvor de erstatter naturlige råstoffer, som ellers skulle været indvundet for at gennemføre den pågældende opgave.

Tilladelse til nyttiggørelse af oprensnings- og uddybningsmaterialer skal søges hos Skov- og Naturstyrelsen jf. bekendtgørelse nr. 1167 af 16. december 1996 om ansøgning om efterforskning og indvinding af råstoffer fra havbunden. I henhold til bekendtgørelse nr. 126 af 4. marts 1999 om mil-

jønmæssig vurdering af råstofindvinding på havbunden (VVM) er ansøgninger om nyttiggørelse ikke omfattet af VVM-pligt.

Ved administrationen af klapsagerne kan belysning af nyttiggørelsesmulighederne ske blandt andet ved et samarbejde mellem amtsrådet og Skov- og Naturstyrelsen, som skal give tilladelse til nyttiggørelse. Skov- og Naturstyrelsen kan give oplysning om beliggenheden af gamle sandsugehuller, kvalitet af råstoffer i kommende udlagte indvindingsområder m.v.

Også andre myndigheder kan inddrages i arbejdet. Eksempelvis kan Kystdirektoratet give oplysning om kystfodringsprojekter, hvor nyttiggørelse af havbundsmaterialer vil være en mulighed.

Hvis der foreligger en konkret mulighed for nyttiggørelse af havbundsmaterialer til råstofmæssige formål herunder kystfodring, og hvis denne efter en konkret vurdering, herunder af hensynet til havmiljøet og af de økonomiske konsekvenser for ansøgeren, er den bedste løsning, kan amtsrådet beslutte, at havbundsmaterialet skal anvendes på denne måde.

11.1. Kystbeskyttelse

Uforurenede havbundsmaterialer kan i visse tilfælde tænkes anvendt til kystbeskyttelsesformål, for eksempel kystfodring. Dette kræver, jf. lovbekendtgørelse 243 af 5. april 1994 om kystbeskyttelse eller i medfør af statens højhedsret over søterritoriet, tilladelse af Kystdirektoratet samt amtets dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15.

Er materialet egnet til kystfodring, bør amtsrådet meddele ansøgeren, at havbundsmaterialet kan nyttiggøres til kystfodring. Der skal ikke betales råstofafgift af sådant materiale, jf. råstofloven.

Anvendelse af havbundsmaterialer til kystfodring kan principielt opdeles i en simpel forbitransport ved havneanlæg og en egentlig vedligeholdelse eller opbygning af strand og strandplan.

Amtet kan også ønske at udlægge klapplassen således, at materialet, der klappes her, kommer til at virke som naturligt kystfodrende på en erosionskyst. Klappning på anvist klapplass tillades af amtet.

Der er tale om en kystfodring, som reguleres efter gældende praksis, hvor Kystdirektoratet giver tilladelse til kystfodringen og Skov- og Naturstyrelsen giver nyttiggørelsestilladelse til anvendelse af de pågældende oprensings- eller uddybningsmaterialer.

Det materiale, der klappes på denne måde, er altid uforurenede sand, der vandrer langs kysten og »stoppes i denne vandring« af en sejlrende. Såfremt dette sand klappes på dybt vand, kommer det til »at mangle« i kystzonen på en erosionskyst. Dette problem er i flere tilfælde blevet løst ved, at Kystdirektoratet efter en nærmere miljømæssig vurdering har accepteret at materialet blev klappet på lavt vand på den anden side af sejlrenden, hvorfra det har kunnet vandre videre.

Skov- og Naturstyrelsen har hidtil normalt samtykket til en sådan klappning, da materialerne herved er blevet nyttiggjort og da der herved vil være mindre behov for indvinding af bedre sandmaterialer til kystfodring.

Skov- og Naturstyrelsen har også i nogle tilfælde peget på, at uforurenede sand kunne klappes i et gammelt sugenhul beliggende på lavt vand, idet der hermed ville blive opnået en ønskværdig efterbehandling af et tidligere indvindingsområde.

Ved de fleste danske kyster foregår der en transport af sand (materialevandring), både på langs af selve stranden og i bølgebrydningszonen. Mange af vore havne er anlagt ved sådanne kyster, og det medfører en forstyrrelse af ligevægten i den normale sandtransport.

Transporten langs med kysten opfanges normalt på havnens opstrømside, og sandet aflejres i en »luvsidetilsanding«. Herved bliver der en utilstrækkelig sandtilførsel nedstrøms havnen, og der opstår en læsideerosion. Den fortsatte luvside-tilsanding vil føre til, at der opstår en ligevægtssituation, således at transporten på langs af kysten igen vil kunne føre sandet forbi havnen. Dette giver normalt anledning til tilsanding i havnens tilsejlingsområde, og såfremt der er en gravet sejlrende ind til havnen, vil sandet først og fremmest aflejres i denne rende.

Efter hidtidig praksis er oprensingsmaterialer fra disse sejlrender og tilsejlingsområder ofte klappet på dybere vand. Dette er ofte ikke formålstjenligt, da materialerne kommer fra kystzonen, og de bør om muligt forblive dér. Derfor ville det rigtige være at føre oprensingsmaterialerne ind til ero-

sionsområderne på havnens læside, enten ved udpumpning på strandbredden eller ved udlægning på lav vanddybde.

Ved denne form for kystfodring er der ingen krav til sedimentstrukturen, men der må kun anvendes materialer, som der ville være givet klaptilladelse til. Miljøstyrelsen anbefaler, at amtsrådet tager kontakt med ansøgeren og Kystdirektoratet, hvis havbundsmaterialet eventuelt kan anvendes til kystfodringsformål, jf. havmiljølovens bilag 1.

Havbundsmaterialer, der benyttes til vedligeholdelse eller opbygning af strandplanet, bør som hovedregel være mellem- til grovkornet sand. Ler bør ikke forekomme, hvorimod indhold af organiske urenheder og skaller er uden betydning for vedligeholdelsesformålet.

Indholdsfortegnelse

- 1. Indledning**
- 2. Lovgrundlag - International regulering**
 - 2.1. Lovgrundlag
 - 2.2. International regulering
- 3. Ansøgning - Administration**
 - 3.1. Ansøgning
 - 3.1.1. Tilladelse fra Kystdirektoratet
 - 3.2. Andre forhold
 - 3.2.1. Afgrænsningen mellem amterne
 - 3.2.2. Sejlrender
 - 3.2.3. Anlægsarbejder
 - 3.2.4. Spildevandsledninger, kabler m.v.
 - 3.2.5. Udjævning af havbunden og midlertidige depoter
- 4. Vurdering af materialets forureningsgrad**
 - 4.1. Indledning
 - 4.2. Undersøgelser
 - 4.3. Forurenende stoffer
 - 4.4. Prøvetagning
- 5. Klappladsen**
 - 5.1. Generelt
 - 5.2. Den fysiske påvirkning
 - 5.3. Klapning
- 6. Høring**
- 7. Meddelelse af klaptilladelse**
 - 7.1. Klaptilladelsens indhold
 - 7.2. Underretning
 - 7.3. Annoncering og klagefrist
 - 7.4. Hvornår må man benytte en klaptilladelse
 - 7.5. Klager over klaptilladelser
- 8. Tilsyn og overvågning**

9. Tilbagekaldelse

10. Indberetning

11. Kystnær nyttiggørelse af havbundsmateriale som råstof

11.1. Kystbeskyttelse

Bilag 1. Uddrag af havmiljøloven.

Bilag 2. Bilag 3 fra klapbekendtgørelsen.

Bilag 3 Indberetningsskema

Uddrag af havmiljøloven

Lov om beskyttelse af havmiljøet

Kapitel 1

Formål m.v.

§ 4. Ved udtømning forstås i denne lov enhver udledning, udflydning eller bortskaffelse i havet af stoffer eller materialer, der stammer fra den normale drift af skibe eller bevægelige eller fast anbragte platforme.

Stk. 2. Ved dumpning forstås i denne lov enhver bortskaffelse i havet - som ikke er udtømning - af stoffer eller materialer fra eller sammen med skibe, fly eller bevægelige eller fast anbragte platforme og enhver bortskaffelse i havet af skibe, fly eller bevægelige eller fastanbragte platforme, herunder enhver udledning, udflydning eller bortskaffelse af stoffer eller materialer, der er bragt om bord eller transporteres med henblik på bortskaffelse eller stammer fra behandling af stoffer eller materialer, der er bragt om bord eller transporteres med henblik på bortskaffelse.

Stk. 3. Som udtømning eller dumpning anses ikke

- 1) anbringelse i havet af stoffer eller materialer, hvis anbringelse sker med andet formål end bortskaffelse,
- 2) udledning i havet af stoffer eller materialer, der er en direkte følge af undersøgelse eller udnyttelse af undersøiske mineralforekomster, jf. kapitel 10, og
- 3) efterladelse på eller i havbunden af platforme og andre anlæg til brug i forbindelse med efterforskning og indvinding af råstoffer i undergrunden, rørledninger og andre anlæg til transport af sådanne råstoffer samt vindkraftanlæg på søterritoriet, eller i de eksklusive zoner, disses fundamenter og tilhørende ledningsanlæg.

Kapitel 9

Dumpning

§ 25. Dumpning af stoffer eller materialer må ikke finde sted bortset fra dumpning af optaget havbundsmateriale.

Stk. 2. Det er ikke tilladt med henblik på dumpning bortset fra dumpning af havbundsmaterialer at overlade stoffer eller materialer til transport eller at transportere eller indlaste dem.

§ 26. Amtsrådet meddeler tilladelse til og fører tilsyn med dumpning af optaget havbundsmateriale.

Stk. 2. I vurderingen af en ansøgning om tilladelse til dumpning af optaget havbundsmateriale skal indgå de forhold og hensyn, der er anført i bilag 1.

Stk. 3. Der må kun meddeles tilladelse til dumpning af havbundsmateriale, såfremt havbundsmaterialet vurderes at indeholde uvæsentlige mængder og koncentrationer af de i bilag 2 nævnte stoffer og materialer, og såfremt disse ikke er tilført havbundsmaterialet med henblik på bortskaffelse.

Stk. 4. Til brug for den i stk. 2 og 3 nævnte vurdering kan amtsrådet stille krav om, at ansøgeren for egen regning lader foretage analyser af havbundsmaterialet.

Stk. 5. Inden for et område, der er udpeget som beskyttelsesområde efter EF-fuglebeskyttelsesdirektivet eller EF-naturbeskyttelsesdirektivet eller et område med en vanddybde på under 6 meter,

kan amtsrådet ikke meddele tilladelse til dumpning af optaget havbundsmateriale, medmindre miljøministeren har meddelt samtykke hertil.

Stk. 6 Dumpning af optaget havbundsmateriale skal fortrinsvis finde sted inden for dansk søterritorium. Den i medfør af konventionen til beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet nedsatte kommission skal høres, inden der i Østersøen gives tilladelse til dumpning af optaget havbundsmateriale uden for dansk søterritorium. Høringen forestås af miljø- og energiministeren.

§ 27. Tilladelse til dumpning af havbundsmateriale skal være tidsbegrænset og angive, hvilke stoffer eller materialer der omfattes af tilladelsen, den samlede mængde, positionen for dumpningen og tilladelsens udløbsdato. Endvidere kan der i tilladelsen stilles vilkår om bl.a. fremgangsmåden, herunder om optagning og udlægning, tilsyns- og sikkerhedsforanstaltninger og indberetning. Ved anden bortskaffelse af havbundsmateriale end dumpning kan der fastsættes vilkår om optagningsmetode.

§ 28. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om tilladelsesordningen for dumpning af havbundsmateriale, herunder om ansøgningens indhold, om prøveudtagning og analyser af havbundsmateriale og om amtsrådets vurdering og behandling af sager efter § 26.

Stk. 2. Miljøministeren kan beslutte at overtage amtsrådets beføjelser efter § 26 i sager, der har større betydning.

§ 29. Miljøministeren kan, herunder til opfyldelse af internationale aftaler, foretage ændringer i bilag 1 og 2.

§ 49. Afgørelser efter denne lov meddeles skriftligt til adressaten. Afgørelse om dumpning af optaget havbundsmateriale samt afgørelser truffet i medfør af regler, der er fastsat med hjemmel i § 33, stk. 2, meddeles tillige klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, jf. § 52, og de myndigheder, der i øvrigt har været inddraget i sagens behandling. Afgørelser skal dog alene meddeles de landsdækkende foreninger og organisationer, der er nævnt i § 52, stk. 2, nr. 3 og 4, når de har anmodet miljø- og energiministeren om at modtage underretning om afgørelserne, jf. § 49, stk. 4 og 5.

Stk. 2. Meddelelse til de personer, der er nævnt i § 52, stk. 1, nr. 2, kan finde sted ved offentlig annoncering.

Stk. 3. Lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan underrette amtsrådet om, at foreningen eller organisationen ønsker underretning om afgørelser efter § 26, jf. § 52, stk. 2. Samme foreninger og organisationer kan meddele ministeren, at disse ønsker underretning om afgørelser truffet i medfør af regler, der er fastsat med hjemmel i § 33, stk. 2, jf. § 52, stk. 2. En lokal forening eller organisation skal samtidig fremsende vedtægter, der dokumenterer, at den er lokalt organiseret, og at dens hovedformål er beskyttelse af natur og miljø. Tilsvarende gælder lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelserne berører sådanne interesser.

Stk. 4. Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan meddele ministeren, at foreningen eller organisationen ønsker underretning om afgørelser efter § 26, hvorefter ministeren inden 14 dage underretter vedkommende amtsråd. Samme foreninger eller organisationer kan meddele ministeren, at foreningen eller organisationen ønsker underretning om afgørelser truffet i medfør af regler, der er fastsat med hjemmel i § 33, stk. 2.

Stk. 5. Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, har de i stk. 4 nævnte rettigheder, når afgørelserne berører sådanne interesser.

Stk. 6. Lokale afdelinger af landsdækkende foreninger er ikke omfattet af bestemmelserne i stk. 4 og 5.

§ 52. Afgørelser efter § 26 samt afgørelser truffet i medfør af regler, der er fastsat med hjemmel i § 33, stk. 2, kan påklages af

- 1) enhver, der må antages at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald,
- 2) kommunalbestyrelsen,
- 3) amtsrådet,
- 4) embedslægeinstitutionen,
- 5) Forbrugerrådet,
- 6) Danmarks Fiskeriforening,
- 7) Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere,
- 8) Danmarks Rederiforening,
- 9) Bilfærgernes Rederiforening og
- 10) Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte afgørelser kan endvidere påklages af

- 1) lokale foreninger eller organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, i det omfang foreningen eller organisationen har ønsket underretning om afgørelserne, jf. § 49, stk. 3,
- 2) lokale foreninger eller organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, i det omfang foreningen eller organisationen har ønsket underretning om afgørelserne, jf. § 49, stk. 3, når afgørelsen berører sådanne interesser,
- 3) landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, og
- 4) landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Stk. 3. Klagemyndigheden kan til efterprøvelse af klageberettigelsen forlange, at foreningen eller organisationen fremsender vedtægterne.

Stk. 4. Lokale afdelinger af landsdækkende foreninger er ikke omfattet af bestemmelserne i stk. 2.

Bilag 1. Forhold, der skal vurderes i forbindelse med behandling af en ansøgning om tilladelse til klapping:

A. Beskrivelse af klapmaterialet:

1. Mængde og art af det materiale, hvortil der søges tilladelse til klapping.
2. Indhold af de i bilag 1 anførte stoffer og materialer.
3. Klapmaterialets fysiske, kemiske, biokemiske og biologiske egenskaber.
4. Giftighed.
5. Nedbrydelighed.
6. Ophobning og biotransformation i biologiske materialer eller aflejringer.
7. Kemiske og fysiske ændringer i klapmaterialet efter klapping, herunder eventuel dannelse af nye forbindelser.
8. Sandsynligheden for frembringelse af afsmag eller andre forandringer, der forringer salgbarheden af marine ressourcer (fisk, skaldyr etc.).
9. Generelt skal det overvejes, om der er tilstrækkelig videnskabeligt grundlag med hensyn til karakterisering og sammensætning af klapmaterialet til at kunne vurdere dumpningens påvirkning af livet i havet og over for den menneskelige sundhed.

B. Beskrivelse af klapplads og klapmetode:

1. Geografisk position, dybde og afstand fra kyst.
2. Beliggenhed i forhold til andre områder (f.eks. EF-fuglebeskyttelsesområder, Ramsar-områder, rekreative områder, ynglepladser, reservater, gyde-, opvækst- og fiskepladser samt råstofresourceterområder).
3. Beskrivelse af relevante sedimentforhold.
4. Klapmetode og optagningsmetode.
5. Beskrivelse af relevante vandforhold, herunder spredning (f.eks. strøm, tidevand).
6. Tilstedeværelse og virkninger af igangværende og tidligere udledninger og klappinger i området (herunder ophobede virkninger).
7. Materialet skal i fornødent omfang omfatte fyldestgørende oplysninger om årlige gennemsnitssværdier for og sæsonmæssige afvigelser i de i dette bilag, dette afsnit, omhandlede forhold.
8. Generelt skal det overvejes, om der er tilstrækkelig videnskabeligt grundlag for en vurdering af følgerne af den ansøgte klapping.

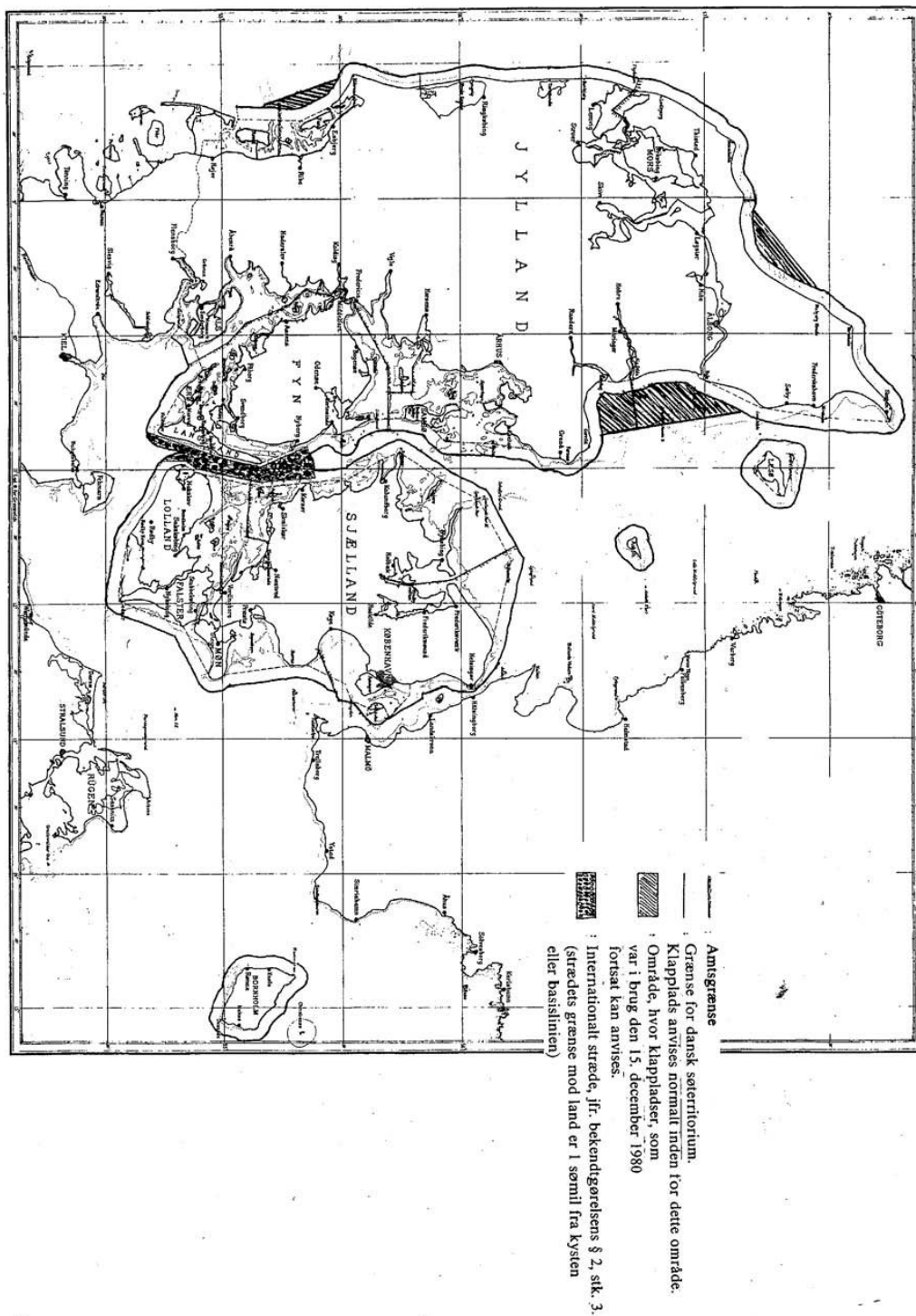
C. Almindelige overvejelser og betingelser:

1. Mulige indvirkninger på rekreative værdier (f.eks. forekomst af flydende eller strandet materiale, uklarhed, dårlig lugt, misfarvning og skumning).
2. Mulige indvirkninger på livet i havet, vandfugle og deres fourageringsmuligheder, fiske- og skaldyrkulturer, fiskebestande og fiskeri, tangoptagning og -kulturer.
3. Mulige indvirkninger på anden anvendelse af havet (f.eks. forringelse af vandets kvalitet til industrielle formål, herunder mineral- og råstofudvinding, undervandskorrosion af konstruktioner, gene for manøvrering af skibe på grund af flydende materialer, gene for fiskeri eller navigering på grund af ophobning af affald eller faste genstande på havbunden og beskyttelse af områder af særlig betydning ud fra videnskabelige eller bevaringsmæssige hensyn).
4. Mulighederne for nyttiggørelse eller den praktiske tilstedeværelse af alternative landbaserede behandlings-, bortskaffelses- eller tilintetgørelsesmuligheder eller mulighederne for at gøre stoffet mindre skadeligt med hensyn til klapping, idet såvel miljømæssige som økonomiske konsekvenser af alternativer til dumpning skal indgå i overvejelserne.

Bilag 2. Følgende stoffer og materialer må kun forefindes i klapmateriale i uvæsentlige mængder og koncentrationer:

1. Kviksølv og kviksølvforbindelser.
2. Cadmium og cadmiumforbindelser.
3. Antimon, arsen, beryllium, bly, chrom, kobber, molybdæn, nikkel, selen, tin, vanadium, zink og deres forbindelser, samt fosfor.
4. Cyanider og fluorider.
5. Organiske halogenforbindelser (f.eks. PCB, PCT, DDT m.v.) og stoffer, der kan danne sådanne forbindelser i det marine miljø, med undtagelse af stoffer, som er ikke-toksiske eller hurtigt i havet omdannes til stoffer, der er biologisk uskadelige.
6. Råolie og råolieaffald, raffinerede olieprodukter, rester, der fremkommer under raffinering af olie, og enhver blanding, der indeholder noget af disse stoffer.
7. Polycykliske aromatiske carbonhydrider (PAH) og deres derivater.
8. Phenoler og deres derivater.
9. Phthalsyre og dens derivater.
10. Svært nedbrydelige pesticider, begrovningshindrende midler og kemiske stoffer til konservering af træ, tømmer, træmasse, cellulose, papir, huder og tekstiler og deres biprodukter, som ikke omfattes af pkt. 1-9.
11. Svært nedbrydelige giftige organiske silicium-forbindelser.
12. Overfladeaktive stoffer.
13. Ligninstoffer.
14. De chelatdannende stoffer EDTA og DTPA.
15. Stoffer med skadelig virkning for smag og/eller lugt i produkter fra havet, der anvendes til menneskelig føde.
16. Stoffer, som - uanset at de er af ikke-toksisk art - kan blive skadelige på grund af de mængder, i hvilke de klappes, eller som i alvorlig grad vil kunne forringe rekreative værdier.
17. Unedbrydelige plasticmaterialer og andre unedbrydelige syntetiske materialer samt andre materialer og stoffer, som kan flyde i havet eller forblive i suspension eller synke til bunds, og som kan være til alvorlig ulempe for fiskeri, søfart eller anden retmæssig udnyttelse af havet eller mindske dettes rekreative værdi.
18. Beholdere, metalaffald, tjæreagtige stoffer, der kan synke til bunds, og andet omfangsrigt materiale, som kan frembyde alvorlige ulemper for fiskeri eller søfart.
19. Radioaktivt affald eller andre radioaktive stoffer.
20. Materialer i enhver tilstandsform (fast, flydende, gasformig eller levende tilstand) fremstillet til biologisk og kemisk krigsførelse.
21. De af miljøministeren nærmere specificerede stoffer, som efter klappning i havet antages at kunne være kræftfremkaldende.

Bilag 3 fra klapbekendtgørelsen

Indberetningsskema

FORM A

Skema A

DENMARK
Danmark

COUNTY:
Amtskommune

MAP Sign.:
Kort Sign.

GENERAL AND SPECIAL PERMITS ISSUED IN
Generelle og specielle tilladelser udstedt i

NAME:
Navn

REF.:
J.nr.

DUMPING SITE:
Klapplads

- (a) Issuing authority:
Udstedende myndighed
- (b) Permit start date/permit expiry date:
Tilladelsens begyndelses- og udløbsdato

renewal:
fornyelse

new:
ny

variation:
ændring

- (c) Port or site of loading:
Havn eller lastoptagelsessted
- (d) Detailed specification of waste or other matter, and description of the process from which the material is derived:
Detaljeret specifikation af materialet og beskrivelse af processen, hvorfra materialet stammer
- (e) Form in which the waste is presented and weight percent of insoluble compounds:
Materialets beskaffenhed og tørstof i procent
Total quantity (tonnes):
Total mængde (tons)
Expected frequency of dumping:
Forventet klappingsfrekvens
- (h) Chemical composition of material (as detailed as possible, in particular with regard to substances in annex I and II of the convention; concentrations in mass per mass units):
Kemisk sammensætning af materialet (så detaljeret som muligt, især med hensyn til stoffer i annex I og II af konventionerne (jfr. bilagene til klapbekendtgørelsen) koncentrationer i masse per masseenheder)
Total concentration of particulate organic compounds: (loss on ignition, %)
Total koncentration af partikulært organisk materiale (glødetab)
Total concentration of trace contaminants of annex I substances (mg/kg dry weight):
Total koncentration af sporstoffer tilhørende annex I (pkt. 1-9 i klapbek.) (mg/kg tørvægt)
Mercury (Hg):
Cadmium (Cd):

Kviksølv	Cadmium
Organohalogen compounds: Organiske halogen forbindelser Others: Andre	
Concentration of following metals (mg/kg dry weight): Koncentration af følgende metaller (mg/kg tørvægt)	
Arsenic (As): Arsen Chromium (Cr): Chrom Copper (Cu): Kobber Lead (Pb): Bly	Nickel (Ni): Nikkel Zinc (Zn): Zink Tin (Sn): Tin Others: Andre
(i) Properties of material: Materialets egenskab	
Solubility: Opløselighed: Relative density (g/cm ³ spec. gravity): Relativ massefylde (g/cm ³) pH: pH	
(j) Method of packaging and release: Transport- og dumpningsmetode	
(k) Approved dumping site: Den godkendte klappladsposition Longitude: Længdegrad Latitude: Breddegrad Depth (metres): Dybde Distance from nearest coast (metres): Afstand fra land	
(l) Additional information with regard to the factors listed in annex III of the convention, in particular on the toxicity of the material (type of toxicity test, e.g. 96-hr LC50, test species used): Yderligere information med hensyn til faktorerne nævnt i annex III i konventionen	

FORM B

Skema B

DENMARK

Danmark

COUNTY:

Amtskommune

MAP Sign:

Kort sign.

REF.:

J.nr.

DUMPING AREA

Klapplads

(a) Location

Placering

Longitude:

Længdegrad

Latitude:

Breddegrad

(b) Depth (metres):

Dybde (meter)

(c) Tidal Flows

Tidevandsstrøm

Direction:

Retning

Maximum speed:

Maksimal hastighed

(d) Type of waste dumped (Dredging):

Type af dumpning

Other relevant information:

(e.g. residual water movements):

Anden relevant information

(evt. særlige oplysninger om klapningen)

(f) Year of issue of the permits concerned:

Udstedelsesår for de(n) pågældende tilladelse(r)

(g) Place of origin of the dredging:

Klapmaterialernes oprindelse (optagningssted)

Method of dumping (stationary/at speed):

Dumpningsmetode (stationær/i fart)

(i) Total quantity actually dumped (tonnes):

Total mængde klappet materiale (tons)

(j) Total quantity licensed (tonnes):

Total mængde ifølge tilladelse (tons)

Percentage of licence utilized:

Procent udnyttelse af tilladelse

(k) Total quantity of insoluble solids: (% dry weight)

Total mængde af uopløselig stoffer (tørvægt i %)

(l) Total concentration of particulate organic compounds: (% loss on ignition)

Total koncentration af partikulært organisk stof (glødetab i %)

(m) Total quantity of trace contaminants of ANNEX I substances (tonnes) :

Total mængde af ANNEX I - sporstoffer (tons)

Mercury (Hg):

Kviksølv

Cadmium (Cd):

Cadmium
Organohalogen compounds:
Organisk Halogen forbindelser
Others:
Andre

- (n) Total quantity of following metals (tonnes):
Total mængde af følgende metaller (tons)

Arsenic (As):
Arsen
Chromium (Cr)
Chrom
Copper (Cu):
Kobber
Tin (Sn):
Tin

Nickel (Ni):
Nikkel
Zinc (Zn):
Zink
Lead (Pb):
Bly
Others:
Andre

- (o) Monitoring authority: County council of:
Moniterende myndighed: Amt